

NORTH ISLANDS

Waitangi

Auckland.

New Zealand

Taupo.

SOUTH ISLAND

Wellington.

Pictou.

Christchurch.

SOUTH PACIFIC
OCEAN

Wanaka

Queenstown

Goudkoofts

1

24 januari 1863

Ergens in Otago, Nieuw-Zeeland

‘Ben ik hiervoor de halve wereld overgevaren?’ Aalderik gebaarde met twee handen naar zijn goudpan, die hij zojuist tegen de rotsen langs de rivier had gesmeten. ‘Als ik dit anderhalf jaar geleden had geweten, dan was ik hier nooit aan begonnen. Echt nooit!’

‘Rustig aan, jochie... rustig aan,’ klonk een vaderlijke stem naast hem.

‘Rustig aan?’ snauwde Aalderik. ‘Jij hebt makkelijk praten.’ Hij wierp een snelle blik in de pan van Gerbrand. ‘Die van jou zit zo te zien alweer voor de helft vol.’ Toen een blik naar links. ‘En onze buurman laat ook niet echt veel voor een ander over.’

Die buurman was Rutger Bosch. Hij stond op blote voeten in de rivier, met zijn rug tegen een overhangende tak geleund. Hij keek niet op of om naar Aalderik, maar reageerde wel op zijn gebruikelijke bromtoon: ‘Ik zit hier ook niet voor een ander.’

‘O, is dat zo?’ vroeg Aalderik, terwijl hij zich vooroverboog in de hoop oogcontact met Rutger te kunnen maken. ‘Dat is anders niet wat je vier maanden geleden op de boot zei.’

Rutger keek hem fel aan. ‘Ik weet heel goed wat ik op de boot gezegd heb, jochie. Maak je daar nou maar niet zo druk om. Ik werk nog steeds met jullie samen en ik wil nog steeds de opbrengst delen.’ Hij tikte met zijn wijsvinger op zijn borst. ‘Maar weet wel dat ik hier in de eerste plaats voor mezelf zit. Het zou dus fijn zijn als jij je pan opraapt en gewoon weer aan de slag gaat.’ Die laatste woorden klonken meer als een bevel dan een wens. ‘Want weet je...’ Zijn vinger wees nu naar Aalderik. ‘Het zou leuk zijn als jij ook wat aan onze opbrengst toe zou voegen!’

Aalderik streek met zijn hand door zijn lange haren. ‘Misschien had ik beter bij mijn familie kunnen blijven,’ zuchtte hij.

‘Ja, en dan?’ vroeg Gerbrand. ‘Je bent hier juist naartoe gekomen vanwege je familie, weet je nog?’

Aalderik kwam uit een arm gezin. Zijn vader was jong gestorven en zijn moeder had moeite om hem en zijn broertje te onderhouden. Door hier in Nieuw-Zeeland op zoek te gaan naar goud, hoopte hij zijn familie een beter leven te kunnen geven. ‘Met wat ik tot nu toe heb gevonden, heb ik nog niet eens genoeg om de terugreis naar Nederland te kunnen betalen,’ mopperde hij.

Rutger reageerde er niet meer op.

Gerbrand wel. ‘Overdrijf nou eens niet zo, jochie! En trouwens, zoveel meer hebben wij nou ook weer niet gevonden.’

Daar geloofde Aalderik niets van. Gerbrand zei dat alleen maar om hem te sussen, om hem aan te moedigen weer verder te gaan met die onmogelijke zoektocht naar

goudschilfertjes. Chagrijnig sjokte hij richting zijn goudpan. Niet om hem op te rapen, maar om hem nog een trap na te geven. Daarna ging hij op de kleine rots zitten waar hij hem tegenaan had gegooid, keerde zich van zijn maten af en staarde voor zich uit.

‘Vooruit,’ ging Gerbrand na een korte stilte verder, ‘ik geef het toe. Ik heb inderdaad meer goud gevonden dan jij.’ Hij legde zijn pan voorzichtig naast zich neer en liep naar de kleine rots. ‘Wil je weten hoe dat komt?’

Maar Aalderik zei niets. Het laatste wat hij nu wilde, was een zoveelste lesje goud zeven. Maar of hij nu wilde of niet...

‘Het komt doordat ik mijn pan rustiger ronddraai dan jij,’ begon Gerbrand. ‘Op die manier kan het goud beter naar de bodem zakken. Snap je?’ Hij pakte Aalderiks pan van de grond en ging voor hem staan. ‘Kijk. Jij draait veel te hard en daardoor vliegt het goud met water en al jouw pan uit.’ Hij lachte zacht.

Aalderik keek op. ‘Ik begrijp niet wat er zo grappig is.’

Gerbrand schudde zijn hoofd. ‘Niets, jongen. Het is gewoon... Ik zie in jou dezelfde gretigheid die ik vroeger had.’

Vanonder een afgedragen hoed vielen zijn lange grijze haren steil langs zijn wangen en een volle baard bedekte een groot deel van zijn gezicht.

‘Jij wilt te veel en je wilt het te snel,’ eindigde de wijze man zijn les. ‘Je moet het gewoon even tijd geven, jochie.’

Aalderik haatte het om ‘jochie’ genoemd te worden. Vooral door Rutger. Want ook al was hij met zijn eenentwintig jaar een van de jongsten hier, dan nog had hij het recht om net zo serieus genomen te worden als alle andere goudzoekers. Toch kon hij het ge-‘jochie’ van Gerbrand wat beter verdragen. Het was dat ‘even tijd geven’ waar hij op

dit moment meer moeite mee had.

‘Wanneer zijn we aan die bootreis begonnen?’

‘Eind 1861,’ bromde Rutger.

‘Klopt,’ zei Aalderik. ‘28 december 1861, om precies te zijn.’ Hij keek naar de man die nog altijd tegen de laaghangende tak geleund stond. ‘En wanneer zijn we in Nieuw-Zeeland aangekomen?’

‘Afgelopen oktober.’ Weer was het Rutger die met het snelle antwoord kwam.

‘En hoelang zitten we hier al? In Otago?’

‘Een maand of drie, denk ik. Hoezo?’

‘Onze derde maand al,’ zuchtte Aalderik.

‘Wat wil je daar nou mee zeggen?’

‘Wat ik daarmee wil zeggen, maat, is dat mijn geduld op begint te raken.’

Nu legde ook Rutger zijn pan op de kiezels neer. ‘Luister, zeikerd! Het is p s onze derde maand hier. Dacht jij nou werkelijk dat het zo makkelijk zou gaan? Stel je niet aan, pak je pan op en ga gewoon aan de slag, man!’

‘Rustig nou, Rutger,’ suste Gerbrand hem. Daarna draaide hij zich weer om naar Aalderik. ‘Luister, jochie, je hebt dat goud zoeken echt niet zomaar een-twee-drie onder de knie.’ Hij gaf hem een vaderlijke klop op zijn schouder en duwde hem de goudpan weer in de handen. ‘Heb nou gewoon nog heel even geduld.’

Dit was niet de eerste keer dat Gerbrand dat tegen hem had gezegd, dacht Aalderik.

Vijf maanden geleden, toen ze nog op zee zaten, had Aalderik er ook al meer dan genoeg van gehad. Hij was de zware stormen, het slechte eten en de zieke mannen om hem heen spuugzat geweest. De reis naar het paradijs was een ware hel gebleken. Nadat ze Willem Faber, de zoveelste overledene, overboord hadden gegooid, had hij gedacht

dat hij nooit meer in Nieuw-Zeeland aan zou komen. De dagen na Willems dood had hij vaak moedeloos naar de horizon getuurd. Waar waren die bergen? Waar bleef dat land? Dat beloofde land vol goud!

Het was Gerbrand geweest die toen naast hem op het dek was komen staan. 'Heb gewoon nog heel even geduld,' had hij gezegd.

Nog geen week later hadden de verlossende woorden vanuit het kraaiennest opgeklonken: 'Land in zicht!'

Gerbrand en Rutger zaten alweer rustig hun pannen rond te draaien.

Aalderik zette een paar stappen in hun richting en spoelde zijn eigen pan schoon in de rivier. Het ding zat onder de modder en over de onderkant liepen een paar flinke krassen.

Hij wierp een blik in de pan van Rutger. Zo te zien zat er niet veel bijzonders in. En ook in die van Gerbrand lag nog niets glimmends. Misschien hadden zijn vrienden gelijk... Zoveel goud hadden zij nou ook weer niet gevonden. Misschien moest hij inderdaad nog heel even geduld hebben.

2

Een maand later

Het was vroeg in de ochtend en hoewel het er aan de oevers van de rivier nog steeds uitzag als nacht, lichtte de hemel achter de bergen al een klein beetje op. De natuur was al langzaam aan het ontwaken, maar de mensen in Otago waren nog in diepe rust. Op één iemand na.

Aalderik van Dongen had bij het licht van de maan zijn weg door het bos naar de rivier gevonden. Nadat hij zijn jas aan een afgebroken tak had gehangen, speurde hij de omgeving af naar een geschikte plek. Die rots midden in de rivier? De stroomversnelling vijftig meter verderop? Het goud kon overal liggen...

Na enige tijd werden de bergtoppen steeds verder verlicht en ook de begroeiing langs de rivier begon beter zichtbaar te worden. En terwijl Aalderik druk om zich heen zocht naar zijn werkplek voor vandaag, werd hij zich opeens oprecht bewust van de plek waar hij stond.

Het heldere water van de rivier stroomde sierlijk aan hem voorbij en vanaf de oever aan de overkant klonk het gefluit van vogels waar hij in Nederland nooit het bestaan

van had gekend. Boven de bomen torenden machtige bergen de lucht in, woeste rotsen met besneeuwde toppen. Het was een sprookjesachtig uitzicht.

Maar goed, Aalderik was niet zijn bed uitgekomen om van de omgeving te gaan genieten. Een ander doel had hem zo vroeg naar de rivier gedreven. Nu had hij alle tijd om een voorsprong op te bouwen ten opzichte van die andere twee. Het irriteerde hem vreselijk dat Gerbrand en Rutger altijd veel meer goud vonden dan hij en het irriteerde hem nog meer dat ze hem daar regelmatig om uitlachten.

Maar dat zou vandaag veranderen! Tegen de tijd dat die twee hier zouden zijn, had hij vast al het nodige goud gevonden. En dan was hij een keer degene die kon lachen.

Aalderik vond een plek waar een klein stroompje tussen wat rotsen door de hoofdrivier in liep. Hij schraapte zijn pan over de bodem en haalde hem omhoog. Ondertussen had hij geleerd om zijn pan langzamer rond te draaien, maar hoe rustig hij ook te werk ging, er was geen teken van goud. Hij probeerde het nog eens. Scheppen, draaien, langzamer draaien... Weer geen prijs.

Misschien had hij een meter verderop wat meer geluk. Scheppen, draaien... Niks.

Aalderik zette een stap naar voren over de glibberige rotsen en herhaalde dezelfde handelingen keer op keer, maar steeds zonder succes.

‘Jij bent er vroeg bij.’

Aalderik hoefde zich niet om te draaien om te weten wie hem uit zijn concentratie had gehaald. Een week of twee geleden was er een eindje verderop een groep Chinese kolonisten aangekomen. Ze hadden met de Engelsen, die daar al veel langer zaten, ruziegemaakt over wie er op dat stuk land goud mocht zoeken. Uiteindelijk waren het de Engelsen geweest die ervandoor waren gegaan.

Een van die Chinezen was Zheng en Aalderik had vanochtend absoluut geen behoefte aan zijn gezelschap. Sterker nog, hij had nooit behoefte aan hem in zijn buurt.

‘Ga je vandaag eindelijk eens wat vinden?’

Zhengs spitse ringbaardje bedekte zijn mond, maar Aalderik kon aan zijn ogen zien dat hij die woorden met een lach had uitgesproken. ‘Als je niks zinnigs te zeggen hebt, dan heb ik liever dat je opdondert!’

Zheng lachte en zette een paar stappen dichterbij. ‘Kom, kom, Aalderik. Niet zo licht ontvlambaar. Mag ik heel even naast je komen zitten?’

Nee, dat mag je niet, dacht Aalderik. Al vanaf hun eerste ontmoeting mocht hij dit kereltje niet. Veel te wijde kleren aan. Een vreemde punthoed op. Altijd die arrogante blik in zijn ogen. Maar bovenal had hij veel te veel gladde praatjes. Een dag of tien geleden was hij bij hen komen zitten.

‘Zoals ik al zei,’ antwoordde Aalderik, ‘als je niks zinnigs te zeggen hebt, dan heb ik liever dat je op...’

‘O, maar ik heb wel degelijk wat zinnigs te zeggen, mijn beste Aalderik,’ onderbrak Zheng hem.

Na drie kunstige sprongen over de rotsen stond de Chinees naast hem. ‘Dus? Vind je het goed als ik even naast je kom zitten?’

Aalderik keek naar de hemel. Het was weer een beetje lichter geworden en hij had nog geen klompje goud gevonden. Het liefst zou hij weer aan het werk gaan, maar hij wist dat er maar één manier was om van Zheng af te komen. ‘Vertel maar wat je te zeggen hebt en laat me daarna met rust, oké?’

Zheng zakte door zijn knieën, plaatste één hand op een rots en liet zich daarna zakken tot hij zat. ‘Neem plaats, Aalderik.’ Hij wees uitnodigend naar de lager gelegen rots naast hem.

Aalderik ging zitten. Hoe sneller hij deed wat Zheng vroeg, hoe sneller hij weer aan het werk kon.

‘Je vrienden zijn er nog niet?’ vroeg Zheng terwijl hij om zich heen keek.

‘Zie jij ze?’

Zhengs mondhoeken gingen omhoog. ‘Nee, maar jullie zitten hier toch meestal met z’n drieën?’

‘Vandaag niet.’ Aalderik moest omhoogkijken om Zheng aan te kunnen kijken. Ging er nou nog wat zinnigs komen?

‘Ik heb van jullie afspraak gehoord,’ zei Zheng.

‘Onze afspraak?’

‘Dat Rutger, Gerbrand en jij besloten hebben om jullie opbrengst te delen.’

Aalderik schoot overeind. ‘Hoe weet jij daar nou van? Is dat soms wat je hier de afgelopen dagen hebt gedaan? Ons een beetje af staan luisteren?’

Zheng gaf geen antwoord op zijn vraag. ‘Denk jij dat je vrienden woord zullen houden?’

Aalderik aarzelde, al wist hij niet zeker wat de oorzaak van zijn aarzeling was. Was het omdat hij vond dat Zheng hier niets mee te maken had? Of was Zhengs vraag misschien wel een terechte? Gingen zijn vrienden de opbrengst wel écht met hem delen? ‘Gerbrand, Rutger en ik hebben op de reis hierheen afgesproken dat wij alles gaan delen.’

‘O, maar over Gerbrand zou ik mij ook geen zorgen maken,’ zei Zheng. ‘Die ouwe ziet dit alles als een groot avontuur. Het goud dat hij vindt, is voor hem niets meer dan een leuke bijzaak. Nee, ik zou me persoonlijk veel meer zorgen maken om Rutger. Je weet toch waarom hij hier zit?’

Aalderik raakte steeds geïrriteerder. ‘Ik weet heel goed

waarom Rutger hier zit. Daar hoeft jij me niets meer over uit te leggen!’

‘Dus je weet ook dat hij...’

‘Een crimineel was?’ maakte Aalderik de zin af. ‘Ja, dat weet ik. Ik weet dat hij in Nederland mensen opgelicht heeft. Maar daar heeft hij zijn straf voor uitgezeten!’

‘Oké, je bent goed op de hoogte over die vriend van je,’ zei Zheng met een valse glimlach.

Aalderik voelde zijn irritatie overgaan in boosheid. ‘Rutger heeft mij op de boot verteld hoeveel spijt hij heeft van zijn verleden. Hij is hierheen gekomen om een nieuwe start te maken. En met het goud dat hij vindt, hoopt hij later iets goeds te kunnen doen. Rutger, Gerbrand en ik hebben afgesproken dat we samen op zoek gaan naar goud. Dat we elkaar zullen helpen waar dat nodig is. Dat we elkaar beschermen tegen mensen zoals... Mensen zoals jij.’

Zheng bleef roerloos zitten.

‘En uiteindelijk zullen we op de dag dat we naar huis terugkeren onze opbrengst delen.’ Aalderik ging weer zitten. ‘Nee, Zheng. Er zijn hier twee mensen die ik vertrouw: Gerbrand én Rutger.’

‘Maar die twee lachen je de hele tijd uit.’

‘Uitlachen en belazeren zijn twee heel verschillende dingen.’

‘Prima, Aalderik, prima. Geloof me, ik bewonder het vertrouwen dat jij in je vrienden hebt.’ Daarna zweeg hij.

Aalderik merkte dat hij weer wat rustiger werd, al bleef hij ongeduldig. ‘Waarom hebben we het hier eigenlijk over?’

‘O, gewoon,’ antwoordde Zheng. ‘Gezellig een praatje maken kan toch geen kwaad?’

‘Dit noem jij gezellig een praatje maken? Is dit de manier waarop jullie die Engelsen laatst weg hebben gejaagd?’

Hebben jullie die ook zo tegen elkaar opgezet?’

Zheng gaf geen antwoord en keek hem met half dichtgeknepen ogen aan.

‘Ik ben uitgepraat. Kan ik weer aan de slag?’

‘Natuurlijk,’ klonk het opgewekte antwoord, ‘ik ben weer eens weg. Het was fijn om je even gesproken te hebben, Aalderik. En begrijp me niet verkeerd, hoor. Samen de opbrengst delen vind ik een geweldig mooi plan. Merkwaardig misschien, maar wel mooi.’

‘Is dat zo merkwaardig, ja?’ zuchtte Aalderik.

‘Best wel, ja. De meesten die hier zitten, worden na een tijdje nogal hebberig, snap je? Vooral degenen die het meest vinden.’

Waar ging dit nu weer heen?

‘Ik heb het bij mijn eigen mensen vaak genoeg gezien. Hoe meer ze vinden, hoe meer ze willen. En die vriend van jou heeft volgens mij al aardig wat gevonden, is het niet?’

‘Wij gaan alles delen,’ herhaalde Aalderik stellig. Hij was nu echt wel klaar met dit gesprek.

‘O, dat geloof ik meteen. Al hoop ik voor jou dan wel dat Gerbrand en Rutger nog maar veel mogen vinden, want jou wil het nog niet echt lukken, hè,’ lachte Zheng.

‘Wacht maar af!’ riep Aalderik. ‘Ik ga bakken met goud vinden. Ik heb gewoon nog iets meer oefentijd nodig. Dat is alles.’

‘Meer oefentijd?’ grijnsde Zheng. ‘Je hebt vast gelijk. Maar mocht je het nou inderdaad nog een keer onder de knie krijgen, en je vindt die grote hoeveelheden goud, kijk dan uit dat ook jij niet verblind raakt door hebzucht.’

‘Waar bemoei je je toch mee?’ riep Aalderik, die Zheng niet meer had aangekeken en de rivier weer aan het afspeuren was naar een geschikte werkplek.

Er kwam geen antwoord.

‘Ik vroeg...’ zei Aalderik, terwijl hij zich omdraaide, ‘... waar bemoei je...’ Maar de rest van zijn zin slikte hij in. Zheng was weg, zomaar verdwenen...

Zijn ogen schoten van links naar rechts langs de bosrand, maar Zheng was nergens meer te zien.

Intussen was het al bijna licht en gefrustreerd keek Aalderik in de lege pan naast hem. Spoedig zouden de anderen zich bij hem voegen en hij had nog niks van een voorsprong opgebouwd.